

Հավելված N 2
 ՀՀ կառավարության 2017 թ.
 հուլիսի 13-ի նիստի N 30
 արձանագրային որոշման

Ժ Ա Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ց ՈՒ Յ Ց
**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԵՐԵՎԱՅԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ 2017-2021 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ
 ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ**

NN	Միջոցառումները	Ակնկալվող արդյունքը	Ժամկետը	Արդյունքային ցուցանիշները	Պատասխանատու կատարողը	Համակատարողը	Ֆինանսավորման աղբյուրը
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Սոցիալական պաշտպանության ոլորտ							
1	Գերակայություն 1. Երեխայի իրավունքների պաշտպանության համակարգի բարելավում						
1.1.1	Երեխաների իրավունքների պաշտպանության ազգային հանձնաժողովի գործունեության գնահատում և ըստ անհրաժեշտության փոփոխությունների ներկայացում	Երեխաների իրավունքների պաշտպանության ազգային հանձնաժողովի գործունեության արդյունավետության բարձրացում	2018թ.	Երեխաների իրավունքների պաշտպանության ազգային հանձնաժողովի գործունեության գնահատման զեկույց	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջում

1.1.2	Երեխաների իրավունքների պաշտպանության համակարգի տարբեր կառույցների կադրերի մասնագիտական պատրաստման և վերապատրաստման ուսումնական ծրագրի մշակում և իրականացում	Առկա է համապատասխան ուսումնական ծրագիր, որի հիման վրա իրականացվելու է երեխաների խնամքի այլընտրանքային ծառայությունների համակարգի տարբեր կառույցների կադրերի մասնագիտական ուսուցումը և վերապատրաստումը	2018-2020թթ.	Մասնագիտական վերապատրաստման նոր ծրագրին համապատասխան 80 տոկոս վերապատրաստված մասնագետներ	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Միջազգային և հասարակական կազմակերպություններ	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե, Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
1.1.3	Ինամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների անդամների, համայնքներում երեխաներին սոցիալական ծառայություններ տրամադրող մասնագետների, համայնքներում երեխաներին	Ինամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների վերապատրաստված, անդամներ, համայնքներում երեխաներին սոցիալական ծառայություններ տրամադրող վերապատ-	2017-2021թթ.	2017-2018թթ. Ինամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների անդամների և համայնքների համապատասխան ոլորտի աշխատակիցների 50 տոկոսի վերապատրաստում	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	սոցիալական ծառայություններ տրամադրող մասնագետների, այդ թվում՝ դեպք վարողների ուսուցումների իրականացում	րաստված մասնագետներ:		2019-2021թթ. Խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների անդամների և համայնքների համապատասխան ոլորտի աշխատակիցների 50 տոկոսի վերապատրաստում:			
1.1.4	Խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների գործունեության գնահատում և ըստ անհրաժեշտության փոփոխությունների ներկայացում	Խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովի գործունեության արդյունավետության բարձրացում	2018թ.	Խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների գործունեության գնահատման զեկոյց	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
1.1.5	Տեղեկատվական բազայի տվյալների հիման վրա ՀՀ մարզպետարանների կողմից շուրջօրյա հաստատություններ երեխաների մուտքի կանխարգելման	Կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաների թվի նվազում	2018-2020թթ.	Կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաներին ուղղված կանխարգելման ծրագրեր	Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	ծրագրերի մշակում և իրականացում						
1.1.6	Երեխաների իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված՝ երեխաների մասնակցությունն ապահովող միջոցառումների իրականացում	Երեխաները իրազեկված են և տիրապետում են մասնակցային գործիքներին՝ իրենց ձայնը լսելի դարձնելու համար	2017-2018թթ.	Երեխաների մասնակցային իրավունքի ապահովում առնվազն 50 տոկոս միջոցառումների ապահովում	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն,	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ առողջապահության նախարարություն, Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
1.1.7	Կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաների տեղեկատվական համակարգի արդիականացում:	Իննամատար ծնող դառնալու ցանկություն հայտնած անձանց և բռնության ենթարկված երեխաների կենտրոնացված հաշվառման իրականացում:	2018-2021թթ	2018-2020թթ. կենտրոնացված հաշվառման վերաբերյալ մշակված և ներդրված տեխնիկական նկարագրեր 2021թ. գործող տեղեկատվական ներքին համակարգ	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն		Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

1.1.8	Երեխայի իրավունքների իրականացմանն ուղղված բյուջետավորման վերաբերյալ վերլուծություն	Բյուջետային ծախսերի դասակարգումը, վերլուծումը և վերահսկումը ըստ երեխաներին ուղղված ծախսերի՝ ուղղակի և անուղղակի և հաստատված գործընթացի:	2018թ.	Մշակված մեթոդաբանություն, երեխայակենտրոն ծախսերի վերլուծություն	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ առողջապահության նախարարություն և փորձագետներ (համաձայնությամբ)	Միջազգային կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
Գերակայություն 2. Երեխայի ընտանիքում ապրելու իրավունքի ապահովում							
1.2.1	Հաստատություններ երեխաների մուտքը կանխարգելելու, հաստատություններից երեխաներին ընտանիքներ տեղափոխելու գործընթացը խթանելու նպատակով՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատմանը կներկայացվեն հետևյալ	Երեխաների խնամքի և դաստիարակության իրականացում ընտանիքներում	2018-2021թթ.		Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն		Ֆինանսավորում չի պահանջում

<p>իրավական ակտերի նախագծերը՝ «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010 թվականի մարտի 18-ի N 269-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն որոշման նախագիծ, «Երեխայի խնամքը և դաստիարակությունը խնամատար ընտանիքում կազմակերպելու կարգը, յուրաքանչյուր երեխայի պահելու համար խնամատար ընտանիքին ամսական վճարվող դրամական միջոցների և երեխայի խնամքի ու դաստիարակության</p>						
---	--	--	--	--	--	--

	<p>համար խնամատար ծնողների վարձատրության կարգն ու չափը, խնամատար ընտանիքներ երեխային խնամքի և դաս-տիարակության համար հանձնելու մասին պայմանագրի օրինակելի ձևը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2008 թվականի մայիսի 8-ի N 459-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշում</p>					
<p>1.2.2.</p>	<p>Ընտանեկան տիպի փոքր տների ստեղծման, դրանցում երեխաների ընդունելության, խնամքի և այլ</p>	<p>Երեխաների խնամքն ու դաստիարակությունը իրականացվում է ընտանեկանին մոտ</p>	<p>2018թ.</p>	<p>Ընտանեկան տիպի փոքր տների ցանց</p>	<p>Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի</p>	<p>Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե, Հայաստանի</p>

	սոցիալական ծառայությունների տրամադրման վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության աշխատակազմ	միջավայրում			նախարարություն		Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
1.2.3.	Երեխաների խնամքի և պաշտպանության մի շարք հաստատություններ երեխայի և ընտանիքի աջակցության կենտրոնների վերակազմավորման արդյունքում իրականացվող միջոցառումներ	Երեխաներին ցերեկային ժամերին համապատասխան ծառայությունների տրամադրում	2017-2020թթ.	Երեխայի և ընտանիքի աջակցության կենտրոնների մասնաճյուղերը, Խնամատար ընտանիքներում խնամվող երեխաների թվի եռակի ավելացում	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Տեղական ինքնակարավարման մարմիններ (համաձայնությամբ)	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե, Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
1.2.4	Երեխաներին և նրանց ընտանիքներին տրամադրվող սոցիալական ծառայությունների մրցակցային սկզբունքով պատվիրակում	Գնահատված առկա ռեսուրսներ, մշակված համապատասխան իրավական ակտեր, երեխաներին և նրանց ընտանիքներին տրամադրվող	2018-2021թթ.	2018-2021թթ. երեխաներին և նրանց ընտանիքներին տրամադրվող սոցիալական ծառայությունների առնվազն 35%-ի իրականացում	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե՝ երեխաների խնամքի կազմակերպությունների վերակազմակեր

	մասնագիտացված հասարակական կազմակերպություններին	սոցիալական ծառայությունների՝ հասարակական կազմակերպություններին պատվիրակման ընդլայնում		հասարակական կազմակերպությունների կողմից			պման արդյունքում առաջացած միջոցների շրջանակներում
Փերակայություն 3. Հաշմանդամություն ունեցող երեխաների ներառում հասարակություն							
1.3.1	Բնակչության սոցիալական պաշտպանության հատուկ (մասնագիտացված) հաստատություններում խնամվող երեխաների կարիքների համապարփակ գնահատում և առաջարկությունների ներկայացում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության աշխատակազմ	Ներկայացված են առաջարկություններ բնակչության սոցիալական պաշտպանության հատուկ (մասնագիտացված) հաստատություններում խնամվող երեխաների վիճակի բարելավման, պալիատիվ խնամքի տարանջատման նպատակով	2018-2021թթ.	Պալիատիվ խնամքի կարիք ունեցող երեխաների առնվազն 90 % -ի տարանջատում	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
1.3.2	Հաշմանդամություն ունեցող երեխաներին ինտեգրացված ծառայությունների	Հաշմանդամություն ունեցող նախադպրոցական տարիքի երեխաների	2018-2020թթ.	Առնվազն 3 համայնքներում ներդրված ծառայությունն	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության	Հայաստանի Հանրապետության պետ բյուջե և օրենքով

	տրամադրում նախադպրոցական հաստատություններում	խնամքի, առողջության և զարգացման, բարելավում, ներառման պայմանների ստեղծում		եր	հարցերի նախարարություն	նախարարություն	չարգելված այլ աղբյուրներ
1.3.3	Հաշմանդամություն ունեցող երեխաներին աջակցություն տրամադրելուն ուղղված միջոցառումների իրականացում	Հաշմանդամություն ունեցող երեխաները ստանում են համապատասխան վերականգնողական ծառայություններ, որոնք պատվիրակված են հաշմանդամություն ունեցող երեխաներին ծառայություններ տրամադրող կազմակերպություններին: Երեխաների կարիքները գնահատված են, համաձայն որի մատուցվում են համապատասխան ծառայություններ,	2019թ.	Հաշմանդամություն ունեցող երեխաների առնվազն 60 %-ը ստանում է որակյան ծառայություն	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

		որը նպաստում է նրանց կարողությունների և հմտությունների զարգացմանը, մասնակցությանը համայնքային կյանքին, կենսաբանական ընտանիքում ապրելուն և սոցիալական ներառմանը					
Գերակայություն 4. Կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաների սոցիալական իրավունքների և շահերի պաշտպանություն							
1.4.1	Մշակել և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության քննարկմանը ներկայացնել «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թվականի դեկտեմբերի 18-ի N 1452-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծը	Մանկատան շրջանավարտների սոցիալական ներառումը	2018թ.	Մանկատան շրջանավարտների իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված նոր մեխանիզմներ	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե

						ն նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանություն	
1.4.2	Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատանքի վատթարագույն ձևերում ընդգրկված աշխատող երեխաների իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված վերահսկողության և մշտադիտարկման մեխանիզմների մշակում և ներդրում	Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատանքի վատթարագույն ձևերում ընդգրկված աշխատող երեխաների իրավունքների պաշտպանությունն կանոնակարգված է	2020թ.	Աշխատանքի վատթարագույն ձևերում ընդգրկված աշխատող երեխաների իրավունքներն ապահովող վերահսկողության մեխանիզմներ	Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջում
1.4.3.	Արտակարգ իրավիճակներում երեխաների որոնման, հայտնաբերման, ուղղորդման և ընտանիքներին վերամիավորման մեխանիզմի մշակում և ներդրում	Առկա է արտակարգ իրավիճակներում հայտնված երեխաների որոնման, հայտնաբերման, ուղղորդման և ընտանիքներին վերամիավորման մեխանիզմը և	2019-2020թթ.	Երեխայի իրավունքների վերականգնմանն ուղղված մեխանիզմներ	Հայաստանի Հանրապետության արտակարգ իրավիճակների նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն	Ֆինանսավորում չի պահանջում

		Երեխաների իրավունքների պաշտպանության ընթացակարգը				առընթեր Հայաստանի Հանրապետության ն ոստիկանություն	
--	--	---	--	--	--	--	--

2. Առողջապահության ոլորտ

Գերակայություն 1. Երեխաների և դեռահասների առողջության պահպանման ոլորտը կանոնակարգող օրենսդրական դաշտի բարելավում

2.1.1	Երեխաների և դեռահասների առողջության պահպանման իրավունքի և առողջապահական ծառայությունների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրական և ենթաօրենսդրական ակտերի վերլուծություն, օրենսդրության բարելավման առաջարկների մշակում	Երեխաների իրավունքների՝ ներառյալ երեխաների ու դեռահասների առողջության և բուժօգնության վերաբերյալ օրենսդրության համապատասխանե ցում միջազգային չափանիշներին	2018թ.	Վերլուծված օրենսդրություն, հաստատված և Հայաստանի Հանրապետությ ան արդարադատու թյան նախարարությու նում գրանցված իրավական ակտեր	Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության արդարադատությա ն նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջում
-------	---	--	--------	---	--	---	-------------------------------

2.1.2	Առողջապահական պետական նպատակային ծրագրերի շրջանակներում երեխաների և դեռահասների առողջապահական ծառայությունների և բուժօգնության անհրաժեշտ ծավալների ապահովում	Երեխաների և դեռահասների առողջապահական ծառայությունների բյուջետային ֆինանսավորման շարունակականության ապահովում	2017-2021թթ.	Տարեկան նպատակային ծրագրերում ամրագրված երեխաներին և դեռահասներին ուղղված պետության կողմից երաշխավորված անվճար բուժօգնության ծավալներ	Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարություն		Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե (Առողջապահական նպատակային ծրագրերով նախատեսված բյուջետային հատկացումներ)
Գերակայություն 2. Նորածինների առողջություն և վաղ հասակի երեխաների առողջություն							
2.2.1.	Նորածնային և մանկական արտագնա անհետաձգելի բուժօգնության ծառայությունների շարունակականության ապահովում	Մարզերում մասնագիտացված անհետաձգելի բուժօգնության կարիք ունեցող հիվանդներին մասնագիտացված բուժօգնության տրամադրում	2017-2021թթ.	Մինչև 1 տարեկան երեխաների հիվանդանոցային և մահաբերության ցուցանիշը կնվազի 10%-ով (Ելքային ցուցանիշ՝ 1.7%, նպատակակետ՝ ≤ 1,5%),	Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության մարզպետարաններ, Երևանի քաղաքապետարան և (համաձայնությամբ), ՄԻ. Հերացու անվ. ԵՊԲՀ (համաձայնությամբ)	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե (Ներառված է 2.1.2. կետով նախատեսված ֆինանսավորման մեջ)
2.2.2.	Նորածինների	Նորածնային	2017-	նորածնային (0-	Հայաստանի	Միջազգային	Հայաստանի

	բուժօգնության ծառայությունների որակի և մատչելիության բարելավում	բուժօգնության ծառայության կարողությունների հզորացում (կազմակերպական, ֆինանսական միջավայր, մասնագիտական հմտություններ և այլն)	2021թթ.	28 օրական) մահացության ցուցանիշը կկրճատվի նվազագույնը 15%-ով (ելակետ՝ 6.7 %, նպատակակետ՝ ≤ 5,5 %),	Հանրապետության առողջապահության նախարարություն	դոնոր կազմակերպություններ (համաձայնությամբ) Մասնագիտական ասոցիացաներ (համաձայնությամբ)	Հանրապետության պետական բյուջե (տարեկան բյուջետային ֆինանսավորման և շրջանակներում՝ ներառված է 2.1.2. կետով նախատեսված ֆինանսավորման մեջ), և Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
2.2.3	Երեխաների հիվանդանոցային բուժօգնության ծրագրի շարունակական իրականացում, մատուցվող ծառայությունների զարգացումների ապահովում	Երեխաների հիվանդանոցային բուժօգնության մատչելիության առկա իրավիճակի պահպանում և բարելավում	2017-2021թթ.	մինչև 5տ. երեխաների մահացության ցուցանիշը կնվազի 20%-ով (ելակետ՝ 10,3 %, նպատակակետ՝ ≤ 8,5 %),	Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարություն		Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե (ներառված է 2.1.2. կետով նախատեսված ֆինանսավորման մեջ)
2.2.4.	Մանկական	ՄՀԻՎ	2017-		Հայաստանի	Միջազգային և	Հայաստանի

	հիվանդությունների ինտեգրացված վարման(ՄՀԻՎ) ռազմավարության ներդրման գործընթացի շարունակական իրագործում	ռազմավարության շարունակական ներդրման ապահովում, երեխաներին մատուցվող պոլիկլինիկական և հիվանդանոցային բուժօգնության որակի բարելավում	2021թթ.		Հանրապետության առողջապահության նախարարություն	տեղական հասարարական կազմակերպություն ներ (համաձայնությամբ) Մասնագիտական ասոցիացիաներ (համաձայնությամբ)	Հանրապետությ ան օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
2.2.5.	Պատրոնաժ բուժօգնության/տնայի ն այցերի համակարգի ուժեղացում, տնային այցերի իրականացման միասնական մոտեցումների ու մեթոդաբանության մշակում և հաստատում	Տնային այցի առկա համակարգի ուժեղացում, մայրերի հետ տարվող աշխատանքի բարելավում	2017- 2021թթ.	Պատրոնաժ այցերի ներկայիս համակարգի իրավիճակի վերլուծության հիման վրա դրա բարելավմանն ուղղված՝ հաստատված նորմատիվային փաստաթղթեր: ԱԱՊ օղակի բուժաշխատողների իրականացված ուսուցում	Հայաստանի Հանրապետու թյան Առողջապահ ության նախարարությ ուն	Միջազգային կազմակերպություն ներ (համաձայնությամբ)	Հայաստանի Հանրապետությ ան օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
Գերակայություն 3. Երեխաների զարգացման խանգարումներ, մանկական հաշմանդամություն, պալիատիվ խնամք և բուժօգնություն							
2.3.1.	Նյութափոխանակությ ան ժառանգական	Բնածին ախտաբանություններ	2017- 2021թթ.	Բնածին հիպոթիրեոզի,	Հայաստանի Հանրապետու	Հայաստանի Հանրապետության	Հայաստանի Հանրապետությ

	<p>հիվանդությունների և բնածին այլ շեղումների հայտնաբերմանն ուղղված նորածնային սկրինինգի ծրագրի շարունակական իրագործում, հայտնաբերված հիվանդ երեխաների հետագա բուժօգնության և հսկողության կազմակերպում</p>	<p>րով պայմանավորված հիվանդությունների կանխարգելում</p>		<p>Ֆենիլկետոնուրիայի իրականացվող սկրինինգներ նորածինների 100%, իսկ լսողության, անհասության ռետինոպաթիայի և ազդրի բնածին դիսպլազիայի ուղղությամբ սկրինինգները՝ 50% դեպքերում: Նորածնային սկրինինգով հայտնաբերված երեխաների 90%, կանոնավոր հսկողության տրամադրում</p>	<p>թյան առողջապահության նախարարություն</p>	<p>տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն , Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, մարզպետարաններ, Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ), մասնագիտացված բժշկական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)</p>	<p>ան պետական բյուջե (ներառված է 2.1.2. կետով նախատեսված ֆինանսավորման մեջ) և Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ</p>
2.3.2.	<p>Երեխաների պալիատիվ խնամքի և</p>	<p>Երեխաների պալիատիվ</p>	<p>2017-2021թթ.</p>	<p>«Երեխաների պալիատիվ</p>	<p>Հայաստանի Հանրապետությ</p>	<p>Հայաստանի Հանրապետության</p>	<p>Հայաստանի Հանրապետությ</p>

	բուժօգնության համակարգի ներդրում	օգնության ծառայությունների կարողությունների հզորացում, կադրային ներուժի բարելավում		օգնության հայեցակարգը և ծառայությունների ներդրմանն ուղղված միջոցառումները հաստատելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության և Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարների համատեղ հրամանի հաստատում: Ուղեցույցների մշակում, մասնագետների վերապատրաստում	ան առողջապահության նախարարություն	աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն, Մասնագիտական ասոցիացիաներ և մասնագիտացված բժշկական կազմակերպություններ, (համաձայնությամբ) Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	ան օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
2.3.3.	Զարգացման	Զարգացման	2018-	Երեխաների	Հայաստանի	Մարզպետարաններ	Հայաստանի

	խանգարումների և հաշմանդամություն կանխարգելմանը, հիվանդ երեխաներին ուղղված ծառայությունների մատչելիության և որակի բարձրացում	խանգարումներ և հաշմանդամություն ունեցող երեխաներին տրամադրվող ծառայությունների մատչելիության բարձրացում, քրոնիկ հիվանդ երեխաների վերականգնողական բուժօգնության կազմակերպում	2020թթ.	զարգացման և վերականգնման 2 համայնքային/ մարզային կենտրոնների ստեղծում	Հանրապետության առողջապահության նախարարություն	ր, Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)	Հանրապետության պետական բյուջե (ներառված է 2.1.2. կետով նախատեսված ֆինանսավորման մեջ) և Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
Գերակայություն 4. Դպրոցահասակ և դեռահաս երեխաների առողջություն և զարգացում							
2.4.1	Դպրոցահասակ երեխաների առողջության վարքագծի (ԴԵԱՎ) հետազոտության իրականացում Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության հետ համագործակցությամբ	Դպրոցահասակների և դեռահասների առողջության և առողջական վարքագծի վերաբերյալ այլընտրանքային տվյալների հավաքագրում, վերլուծություն	2018-2019թթ.	Դպրոցահասակ երեխաների առողջության վարքագծի (ԴԵԱՎ) հետազոտության հրապարակված զեկույց	Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն, Արաբկիր ԲՀ-ԵԴԱԻ (համաձայնությամբ)	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

)	
	Գերակայություն 5. Հոգեկան առողջություն						
2.5.1.	Երեխաների և դեռահասների հոգեկան առողջության բարելավմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում	Հոգեկան առողջության խնդիրներով երեխաներին տրամադրող ծառայությունների մատչելիության և որակի բարելավում	2017-2018թթ.	Հոգեկան առողջության խնդիրներով երեխաներին տրամադրող ծառայությունների հասցեականությունը	Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, Արաբկիր ԲՀ-ԵԴԱԻ (համաձայնությամբ)	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
2.5.2.	Մանկական հոգեբույժների և կլինիկական հոգեբանների պատրաստում կլինիկական օրդինատուրայում՝ օրդինատուրա ընդունելության անվճար տեղերի սահմաններում	Մանկական հոգեբուժության ոլորտում կադրային դեֆիցիտի մեղմացում	2020թ	Մանկական հոգեբուժության ոլորտում կադրերի առկայությունը	Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն, Արաբկիր ԲՀ-ԵԴԱԻ (համաձայնությամբ)	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
3. Կրթության ոլորտ							
Գերակայություն 1. Նախադպրոցական կրթության մատչելիության ընդլայնում							

3.1.1	Հանրապետության բոլոր մարզերում նախադպրոցական ծառայությունների ցանցի ընդլայնում	Նախադպրոցական կրթության կազմակերպման այլընտրանքային և ծախսարդյունավետ մոդելների ներդրման միջոցով Հայաստանի Հանրապետության մարզերում ընդլայնվել է նախադպրոցական ծառայության կազմակերպումը, առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձնելով գյուղական բնակավայրերին և սահմանամերձ համայնքներին	2017-2021թթ.	Նախադպրոցական ավագ տարիքային խմբի երեխաների առնվազն 90%-ի ընդգրկվածություն	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե, Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
Գերակայություն 2. Հավասարապես հասանելի, ներառական և որակյալ կրթության ապահովում բոլոր երեխաների							
3.2.1	Համընդհանուր ներառական հանրակրթության համակարգի ներդրում	Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների	2017-2021թթ.	Հայաստանի Հանրապետության բոլոր մարզերում ներդրված	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե, Հայաստանի

		կրթության ու դաստիարակության կազմակերպում՝ առանց երեխային ընտանիքից անջատելու, ապահովելով նրա համակողմանի հասարակական զարգացումը և ներառելով նրան հանրակրթական ուսումնական հաստատություն		ներառական կրթություն, կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաներին եռամսկարգակման կազմակերպության աջակցություն տրամադրում, երեխայի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի գնահատման ու վկայագրման նոր գործիքակազմի կիրառում, հանրակրթական դպրոցներում ներդրված ուսուցչի օգնականի հաստիքներ:		նախարարություն	Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
3.2.2	Հատուկ	Համընդհանուր	2017-	Համընդհանուր	Հայաստանի	Հայաստանի	Հայաստանի

	հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների վերակազմակերպում	ներառական կրթությանն անցման արդյունքում՝ թվով 15 հատուկ հանրակրթական դպրոցների վերակազմակերպում մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոնների, այդ հաստատությունների սովորողների տեղափոխում տվյալ տարածքի հանրակրթական դպրոցներ	2021թթ.	ներառական կրթությանն անցման արդյունքում՝ թվով 15 հատուկ հանրակրթական դպրոցներից տեղափոխված երեխաների համար կրթությանն աջակցող ծառայությունների շարունակական մատուցում հանրակրթական ուսումնական հաստատության կրթական միջավայրում:	Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն	Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Հանրապետության պետական բյուջե, Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
3.2.3	Գյուղական համայնքներում կրթության որակի բարձրացմանն ուղղված ծրագրերի իրականացում	Գյուղական դպրոցներում կրթության որակի ապահովում, սովորողների համար հանրակրթական	2017-2021թթ.	Մենթոր դպրոցների համակարգի ներդրում 100 գյուղական դպրոցների ընդգրկմամբ,	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

		<p>առարկաները ինքնուրույն սովորելու հնարավորության ընձեռում՝ տեսադասերի հասանելիությունն ապահովելու միջոցով, հայկական կրթական միջավայր /armedu.am/ կայքի, ինչպես նաև այլ հարթակների միջոցով առցանց դասընթացների, պարապմունքների, մրցույթների, սովորողներին հետաքրքրող հարցերի և առաջադրանքների քննարկումների, ֆորումների կազմակերպում</p>		<p>գյուղական համայնքներում ավագ դպրոցում սովորողների ընդգրկվածության մակարդակի աճ՝ հատկապես բնակչության սոցիալապես անապահով ընտանիքների շրջանում:</p>			
3.2.4	Պարտադիր ուսուցումից դուրս	Տարբեր սոցիալական	2017-2021թթ.	6-18 տարեկանների	Հայաստանի Հանրապետության	Հայաստանի Հանրապետության	Հայաստանի Հանրապետությ

	մնացած երեխաների բացահայտման և ուղղորդման մեխանիզմների մշակում ներդնում	պատճառներով դպրոց չհաճախող երեխաների բացահայտման և դպրոցներում նրանց ինտեգրման գործընթացի իրականացում՝ միջոլորտային համագործակցության և դեպքերի վարման համակարգի միջոցով		ընդգրկվածության 100%-ի ապահովում:	կրթության և գիտության նախարարություն	աշխատանքի սոցիալական հարցերի նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության և տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	ան օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
3.2. 5	Ազգային փոքրամասնությունների համար որակյալ կրթության մատչելիության ապահովում	Ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչները լիարժեքորեն յուրացնում են իրենց կրթության իրավունքը:	2017-2021թթ.	Ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչներին համար տպագրված են ուսումնական պլանով նախատեսված՝ հանրակրթական առարկայական ծրագրեր և դասագրքեր,	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն, հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե, Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

				ազգային փոքրամասնություններ ի լեզուները դասավանդող վերապատրաստված ուսուցիչներ, բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ ընդունված ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչներ ի թվաքանակի աճ:			
3.2.6	Հանրակրթական դպրոցներում սովորողների շրջանում քաղաքացիական (այդ թվում՝ երեխայի իրավունքներին, սեռերի հավասարությանը, ժողովրդավարությանը), էկոլոգիական, ֆինանսական և ձեռնարկատիրական	Հանրակրթական դպրոցների սովորողները իրազեկված են՝ քաղաքացիական (այդ թվում՝ երեխայի իրավունքներին, գենդերային խնդիրներին, ժողովրդավարությանը), էկոլոգիական,	2017-2021թթ.	Հասարակության ակտիվ, պատասխանատու քաղաքացիներ, որոնք ունակ են դրսևորել առողջ ապրելակերպ, պաշտպանել սեփական և հարգել ուրիշների իրավունքները, ինքնուրույն որոշումներ	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	

	կրթությանը վերաբերող թեմաների ուսուցում	Ֆինանսական և ձեռնարկատիրական կրթության թեմաների շուրջ		կայացնել, արժևորել սեփական ինքնությունը և առաջնորդվել հանդուրժողականության սկզբունքներով:			
3.2.7	Դպրոցների սեյսմիկ անվտանգության բարելավում	Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների շենք-շինությունների սեյսմիկ անվտանգության և մատչելիության բարձրացում	2017-2021թթ.	Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների առնվազն 24%-ում համալիր անվտանգության ապահովում (Ասիական զարգացման բանկի աջակցությամբ ամրացվել է՝ 46 դպրոց, ՀԲ վարկային ծրագրի միջոցներով՝ 20 դպրոց, իսկ Դպրոցների սեյսմիկ	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարմա և զարգացման նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության արտակարգ իրավիճակների նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե, Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

				անվտանգության բարելավման ծրագրով մինչև 2030 թթ. նախատեսված է ամրացնել շուրջ 400 դպրոցներ):		նն առընթեր քաղաքաշինության պետական կոմիտե, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	
3.2. 8	Կրթության համակարգի աղետների ռիսկի նվազեցման և արտակարգ իրավիճակներում գործելու պլանի իրականացում	Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների համալիր անվտանգությանն ուղղված միջազգառումների կազմակերպում	2017-2021թթ.	Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում աղետների ռիսկի նվազեցման և արտակարգ իրավիճակներում գործելու պլանների առկայություն, սովորողների և աշխատակիցների աղետների ռիսկերի նվազեցման կրթություն:	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության արտակարգ իրավիճակների նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
Գերակայություն 3. Դպրոցահասակ երեխաների ազատ ժամանցի ու հանգստի կազմակերպում							
3.3.1	Դպրոցականների	Ամառային	2017-	Տարեկան շուրջ	Հայաստանի	Հայաստանի	Հայաստանի

	ամառային հանգստի կազմակերպում	ճամբարներում ու հանգստյան տներում սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպում	2021թթ.	4800՝ սոցիալապես անապահով երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպում:	Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն	Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության մարզպետարաններ, Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)	Հանրապետության պետական բյուջե
--	-------------------------------	---	---------	--	---	--	-------------------------------

4.Մշակույթի և սպորտի ոլորտ

Գերակայություն 1. Մշակութային կրթության մատչելիության և որակի ապահովում

4.1.1	«Երաժշտական և արվեստի դպրոցներում ազգային, լարային, փողային նվագարանների գծով ուսուցում» ծրագրի իրականացում	Հայաստանի Հանրապետության երաժշտական և արվեստի դպրոցների ազգային, փողային և լարային նվագարանների բաժինների սովորողները ստանում են ուսման	2017-2021 թթ.	Հայաստանի Հանրապետության համայնքներում երաժշտական և արվեստի դպրոցների շուրջ 2300 երեխայի ներգրավում	Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն, Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
-------	---	---	---------------	---	---	---	---

		վարձավճարների փոխհատուցում, ինչը նպաստում է գեղարվեստական կրթության մատչելիության ապահովմանը, կրթական հաստատությունների պահպանմանը և մշակույթի ոլորտի հետագա մասնագետներով համալրմանը					
4.1.2	«Հայաստանի Հանրապետությունում շնորհալի պատանի երաժիշտ-կատարողների մասնագիտական կարողությունների զարգացում և կատարելագործում» նպատակային ծրագրի իրականացում	Շնորհալի երեխաների բացահայտման և հետագա ուսուցման գործընթացի կազմակերպումը ապահովում է մասնակիցների պրոֆեսիոնալ աճ և զարգացում, միջազգային ասպարեզում և մշակութային շուկայում հայ	2017-2021 թթ.	11-20 տարեկան շուջ 15 տաղանդավոր երաժիշտների ներգրավում անհատական դասերի և վարպետության դասընթացների:	Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն	«Հարմոնիում» ՀԿ (համաձայնությամբ)	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե

		կատարողական արվեստի մրցունակության ապահովում					
4.1.3	Գեղարվեստական կրթություն իրականացնող ուսումնական հաստատությունների մասնագիտական կարողությունների հզորացում	Գեղարվեստական կրթություն իրականացնող ուսումնական հաստատությունների մանկավարժների և սովորողների մասնագիտական ունակությունների զարգացման նպատակով ուսումնամեթոդական և գործնական աջակցության ցուցաբերում	2017-2021 թթ.	Հանրապետության երաժշտա-կան, արվեստի, գեղարվեստի ու պարարվեստի դպրոցների շուրջ 8500 աշակերտների ու 1500 մանկավարժների ուսումնամեթոդական և գործնա-կան աշխատանքների իրականացում:	Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն, Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնության Բ), «Մշակութային կրթության աջակցության» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
Գերակայություն 2. Հանգստի ու ժամանցի կազմակերպմանն ուղղված ծրագրերի իրականացում							
4.2.1	«Դպրոցականի ֆիլիարմոնիա» ծրագրի իրականացում	Ճանաչողական, բացատրական համերգների միջոցով երեխաների գեղագիտական	2017-2021 թթ.	Շուրջ 1300 երեխաների համար դաս-համերգների կազմակերպում:	Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն		Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե

		դաստիարակության, աշխարհայացքի ընդլայնման և վաղվա բարձրաճաշակ ու գրագետ ունկնդրի դաստիարակում					
4.2.2	«Մշակութային կազմակերպություն-դպրոց» աբոնեմենտային համակարգի ներդրման ծրագրի իրականացում	Դպրոցահասակ երեխաներին և սովորողներին արվեստին հաղորդակցվելու մատչելիության ապահովում: Երեխաների հոգևոր-մշակութային, գեղագիտական դաստիարակության նպատակային ուղղորդում	2017-2021թթ.	Շուրջ 2000 երեխայի հոգեվոր-մշակութային, գեղագիտական դաստիարակության նպատակային ուղղորդում:	Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
4.2.3	«Երեխաների և պատանիների համար գիտաճանաչողական ուղևորությունների կազմակերպում» ծրագրի իրականացում	Ազգային արվեստին ու մշակութային ժառանգությանը հաղորդակցման միջոցով նպաստել երեխաների աշխարհայացքի զարգացմանը,	2017-2021 թթ.	Շուրջ 100 երեխաների համար գիտաճանաչողական ուղևորությունների կազմակերպում պատմամշակու-	Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն		Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե

		հայրենասիրական դաստիարակությանը, գեղագիտական ճաշակի ձևավորմանն ու բազմակողմանի զարգացմանը:		թային վայրեր:			
4.2.4	«Մենք ենք, մեր մարզը» մանկապատանեկան մարզային մշակույթի օրեր մայրաքաղաքում» ծրագրի իրականացում	Շնորհալի երեխաների և պատանիների ստեղծագործական կարողությունների զարգացում և խթանում	2017-2021 թթ.	Հայաստանի Հանրապետության մարզերի շուրջ 70 շնորհալի երեխաների ձեռքի աշխատանքների ու համերգի կազմակերպում:	Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն		Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
Գերակայություն 3. Հանրապետական ու միջազգային մրցույթների, փառատոների, ցուցահանդեսների կազմակերպում և մասնակցության ապահովում							
4.3.1	Պատանի ստեղծագործողների մրցույթների, փառատոների, ցուցահանդեսների կազմակերպում և շնորհալի երեխաների և պատանիների ստեղծագործական կարողությունների	Պատանի ստեղծագործողների համար մրցույթների, փառատոների, ցուցահանդեսների կազմակերպմամբ բացահայտված են շնորհալի երեխաներ, որոնց հետագա ուսուցման	2017-2021 թթ.	Տարբեր մասնագիտությունների գծով միջազգային և հանրապետական մանկապատանեկան մրցույթների, փառատոների, համերգատեսների,	Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն		Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե

	զարգացում և խթանում	գործընթացում և ստեղծագործական գործունեությանը ցուցաբերվում է աջակցություն		շուրջ 5000 շնորհալի երեխայի մասնակցության ապահովում			
4.3.2.	Մանկապատանեկան թատրոնների զարգացման նպատակային ծրագրերի իրականացում	Փառատոների անցկացումը նպաստում է մանկապատանեկան թատրոնի զարգացմանը	2017-2021 թթ.		Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն		Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
4.3.3	Մանկապատանեկան ֆիլմերի միջազգային փառատոնի իրականացմանն աջակցություն	Փառատոնը նպաստում է մանկական կինոյի զարգացմանն ու հանրահոշակմանը, երեխաների հայրենասիրական դաստիարակությանը և աշխարհայացքի ընդլայնմանը, ժամանցի և հանգստի կազմակերպմանը:	2017-2021 թթ.	Շուրջ 12000 երեխաների մասնակցության ապահովում:	Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն	Հայաստանի «Ռոլան Բիկով» հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
Գերակայություն 4. Սոցիալապես անապահով, հատուկ կարիքներով երեխաների մշակութային մասնագիտական ուսուցման և գեղագիտական դաստիարակության ապահովում							
4.4.1	Պետական աջակցություն հատուկ կարիքներով,	Հայաստանի Հանրապետության	2017-2021 թթ.	Տարեկան շուրջ 600 երեխաներ	Հայաստանի Հանրապետության		Հայաստանի Հանրապետության

	սոցիալապես անապահով երեխաներին մշակութային մասնագիտական ուսուցման և գեղագիտական դաստիարակության ոլորտում՝ արվեստների և արհեստների ուսուցում	մշակույթի նախարարության «Երեխաների հատուկ ստեղծագործական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի գործունեության արդյունքում Երևանի 5, Վանաձորի 2, Գյումրու 2, Սպիտակի, Գավառի, Ստեփանավանի մասնա-ճյուղերի գիշերօթիկ հատուկ դպրոցներում հաշմանդամ, ծնողազուրկ և սոցիալապես անապահով երեխաներ ստանում են արվեստների և արհեստների ուսուցում		կատանան արվեստների ու արհեստների ուսուցում	մշակույթի նախարարություն		յան պետական բյուջե
4.4.2	Հաշմանդամություն ունեցող, ինչպես նաև սոցիալապես անապահով կամ առանց ծնողական խնամքի	Հաշմանդամություն ունեցող երեխաների և պատանիների ստեղծագործական ներուժի	2018-2020թթ.	Փառատոնին շուրջ 500 ստեղծագործող երեխայի ընդգրկում:	Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն		Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե

	մնացած երեխաների ստեղծագործական ներուժի բացահայտման ու ժամանակակից աշխարհում նրանց առավել ամբողջական ինտեգրման խթանման նպատակով «Մանկապատանեկան արվեստի հանրապետական ինտեգրատիվ փառատոնի» իրականացում	բացահայտում և խթանում, խոցելի խմբերի երեխաների մշակութային ինտեգրում հասարակությանը, բարոյա-հոգեբանական դրական մթնոլորտի ձևավորում և հասարակական կարծրատիպերի հաղթահարում					
Գերակայություն 5. Մանկական ֆիլմերի զարգացման ծրագրերի իրականացում							
5.5.1	Մանկական մուլտֆիլմերի նկարահանում	Մանկական մուլիպիկացիայի զարգացում: Երեխաների աշխարհայացքի ընդլայնում ու բազմաբովանդակ հանգստի, ժամանցի կազմակերպում	2017-2021 թթ.	4-5 մուլտֆիլմերի նկարահանում:	Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն		Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե
Գերակայություն 6. Երեխաների ակտիվ հանգստի կազմակերպումը, ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակի բարձրացումը							
5.6.1	Ֆիզկուլտուրային-առողջարարական, զանգվածային և	Ըստ բնակության վայրի՝ ֆիզկուլտուրային-	2017-2021 թթ.		ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի		Հայաստանի Հանրապետության

	<p>մարզական միջոցառումների անցկացում՝ ներառյալ հաշմանդամություն ունեցող երեխաների մասնակցությամբ</p>	<p>առողջարարական և զանգվածային մարզական աշխատանքների բարելավումը, երեխաների ակտիվ հանգստի կազմակերպումը, ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակի բարձրացումը և առողջության ամրապնդումը, առողջ ապրելակերպի արմատավորումը, ֆիզիկական վարժություններով մշտապես զբաղվելու համար հնարավորությունների ընձեռումը, սոցիալական, սեռային հավասարության գործընթացի խթանումը,</p>			<p>նախարարություն</p>		<p>պետական բյուջե</p>
--	--	--	--	--	-----------------------	--	-----------------------

		մարմնակրթական և այլ ընդհանուր հետազա գործունեության զարգացումը և իրագործումը					
7. Իրավապաշտպանություն							
Գերակայություն 1. Իրավախախտում կատարած, բռնության ենթարկված, հակասոցիալական վարք դրսևորած անչափահասների վաղ հայտնաբերում, դեպքերի կանխարգելում							
7.1.1	Կազմակերպել քննարկումներ՝ 12-ից 18 տարեկան իգական սեռի, դժվար դաստիարակվող, շեղված վարքագծով և հատուկ դաստիարակության կարիք ունեցող անչափահասների համար վերականգնողական կենտրոնի ստեղծման ուղղությամբ	Վերականգնողական աշխատանքներ իրականացում վարքի շեղում ունեցող աղջիկների շրջանում	2017-2021 թթ.	Հակասոցիալական վարք դրսևորած իգական սեռի անչափահասների վերաինտեգրումը հասարակության մեջ	Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանություն	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
7.1.2	Նպաստել նոր համայնքային վերականգնողական կենտրոնների բացմանը,	Կանխարգելման աշխատանքներ իրականացում իրավախախտ	2017-2021 թթ.	Անչափահասների կողմից հանցագործությունների,	Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր	Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայնությամբ	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով

	համագործակցել գործող համայնքային վերականգնողական կենտրոնների հետ	անչափահասների շրջանում		կրկնահանցա գործությունների կանխարգելում և թվի նվազում	Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանություն), Միջազգային կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	չարգելված այլ աղբյուրներ
7.1.3	Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող դպրոցներում կազմակերպել և անցկացնել հանդիպումներ, զրույց-զեկույցներ տարբեր իրավական թեմաների շուրջ	Անչափահասների կողմից կատարվող հանցագործությունների թվի նվազում	2017-2021 թթ.	Անչափահասների շրջանում իրավական գիտելիքների մակարդակի բարձրացում	Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանություն	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման զարգացման նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն, Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
7.1.4	Ավագ դպրոցներում դպրոցական տեսուչների ծրագրի շարունակական իրականացումը	Անչափահասների իրավական գիտելիքների զարգացում, իրավախախտումների կանխարգելում	2017-2021 թթ.	Անչափահասների կողմից կատարվող իրավախախտումների, հանցագործություն	Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր Հայաստանի Հանրապետության	Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում

				ների կանխարգելում, ընտանեկան բռնության դեպքերի բացահայտում	նստիկանություն		
8. Անչափահասների արդարադատության ոլորտ							
Գերակայություն 1. Երեխաների համար արդարադատության մատչելիության ապահովում							
8.1.1	Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համապատասխանեցում «Երեխայի միջազգային առևանգման քաղաքացիական մոտեցումների մասին» Հաազայի 1980 թվականի կոնվենցիայի պահանջներին : «Երեխայի առևանգման վարույթի մասին» առանձին օրենք ընդունելու նպատակահարմարությա ն հարցի քննարկում	Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը համապատասխան եցված է Հաազայի 1980 թվականի կոնվենցիայի պահանջներին	2017թ.	Միջազգային չափորոշիչներ ին համապատաս խանեցված օրենսդրությու ն	Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարություն	Ֆինանսավորու մ չի պահանջվում
8.1.2	Անչափահասների արդարադատության խորհրդի գործունեության	Հայաստանի Հանրապետությունո ւմ	2017թ.	Խորհրդի կանոնակարգվ ած	Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության		Ֆինանսավորու մ չի պահանջվում

	կանոնակարգում և իրավական կարգավորում	անչափահասների արդարադատության ոլորտի կայուն զարգացում: Խորհրդի կանոնավոր աշխատանքի գործունեության արդյունքում, երեխաների իրավունքների պաշտպանության տեսանկյունից ոլորտի օրենսդրության բարելավում		գործունեության ապահովում	նախարարություն		
8.1.3.	Երեխաների մասնակցությամբ և ընտանեկան հարցերով դատավարությունները վարող դատավորի մասնագիտացմանն ուղղված վերապատրաստումների իրականացում:	Երեխաների և ընտանիքների հարցերով վերապատրաստված դատավորների առկայություն	2017-2021թ.թ.	Վերապատրաստում անցած դատավորներ	Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն	Դատական դեպարտամենտ (համաձայնությամբ)	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե, Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
8.1.4	Իրավախախտ, տուժող	Իրավախախտ,	2017-2018	Սոցիալական	Հայաստանի	Հայաստանի	Հայաստանի

	երեխաների կարիքների ուսումնասիրություն, «Սոցիալական աջակցության մասին» ՀՀ օրենքում և համապատասխան ենթաօրենսդրական ակտերում լրացումների և փոփոխությունների կատարում	տուժող երեխաների կարիքներին ուղղված սոցիալական ծառայությունների մատչելիության ապահովում, օրենսդրական և ընթացակարգային բարեփոխումների միջոցով	թթ.	ծառայությունների մատչելիության բարձրացում	Հանրապետության արդարադատության նախարարություն	Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ /ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամ (համաձայնությամբ)/
8.1.5	Տուժող անչափահասների իրավունքների պաշտպանության օրենսդրական երաշխիքների և դրանց կիրառման ընթացակարգերի մշակում և ապահովում, տուժող անչափահասների վերաբերյալ վիճակագրական ցուցիչների գործարկում	Տուժող անչափահասների իրավունքների պաշտպանության, արդարադատության և մատչելիության ապահովման իրավական կառուցակարգերի զարգացում քրեադատավարական համակարգում	2017-2019թթ.	Օրենսդրությամբ նախատեսված երաշխիքներ տուժող երեխաների համար	Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն		Ֆինանսավորում չի պահանջում
8.1.6	Արդարադատության ոլորտում երեխաների	Անչափահասների արդարադատությա	2017-2021թթ.	Մշտադիտարկման	Հայաստանի Հանրապետության		Հայաստանի Հանրապետ-

	իրավունքների մշտադիտարկման մեխանիզմների ստեղծում և իրականացում	ն ոլորտում իրականացվող ծրագրերի և միջոցառումների արդյունավետության և բարձրացում, միասնական չափորոշիչների կիրառում		արդյունքներ և առաջարկություններ	արդարադատության նախարարություն		տության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
8.1.7	Իրավախախտում կատարած անչափահասների վերասոցիալականացման ծրագրերի մշակում, իրականացում, ուղղորդման մեխանիզմների ստեղծում և կիրառում	Պրոբացիայի ծառայության շահառու անչափահասների վերասոցիալականացում, զբաղվածության ապահովում	2017-2021թթ.	Գործուն վերասոցիալականացման ծրագրեր անչափահաս շահառուների համար	Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանություն	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
8.1.8	«Աբովյան» քրեակատարողական հիմնարկում պատիժ կրող կալանավորված և ազատազրկման դատապարտված	Երեխաների կրթության և զարգացման իրավունքի ապահովում , անչափահասների	2017-2021թթ.	Շարունակական կրթամշակութային ուսուցում <<Աբովյան>> քրեակատարող	Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն Հայաստանի Հանրապետության	Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե

	անչափահասների գեղագիտական դաստիարակության, կրթամշակութային և սպորտային միջոցառումների ապահովում	վերասոցիալական ացում		ղական հիմնարկում		սպորտի և երիտասարդության նախարարություն Հայաստանի Հանրապետության կրթության գիտության նախարարություն	
8.1.9	Երեխաների համար մատչելի և վերականգնողական արդարադատության վերաբերյալ իրազեկման միջոցառումների իրականացում	Երեխաներին մատչելի և վերականգնողական արդարադատության վերաբերյալ իրազեկման բարձրացում, քաղաքացիական հասարակության մասնակցության խթանում	2017-2021թթ.	Հանրային իրազեկման բարձրացման միջոցառումներ յուրաքանչյուր տարի	Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն	Զանգվածային լրատվական միջոցներ (համաձայնությամբ)	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
8.1.10	Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համապատասխանեցում «Երեխաների պաշտպանության և օտարերկրյա որդեգրման բնագավառում	Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը համապատասխանեցված է Հաագայի 1993 թվականի Կոնվենցիայի պահանջներին	2018թ.	Միջազգային չափորոշիչներին համապատասխանեցված օրենսդրություն	Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն		Ֆինանսավորում չի պահանջվում

	համագործակցության մասին» Հաագայի 1993 թվականի Կոնվենցիայի պահանջներին						
8.1.11	Արդարադատության ոլորտում երեխաների հետ աշխատող մասնագետների և ծառայողների վերապատրաստումներ, ձեռնարկների և մեթոդական ուղեցույցների մշակում և տպագրություն՝ ուղղված երեխայակենտրոն մոտեցումների զարգացմանը	Մասնագիտացված աշխատակազմ անչափահաս երեխաների հետ աշխատանքում	2018-2021թթ.	Վերապատրաստված անձնակազմ յուրաքանչյուր կառույցում	Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն	Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, Դատական դեպարտամենտ (համաձայնությամբ), Հայաստանի Հանրապետության դատախազություն (համաձայնությամբ), Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ)	Հայաստանի Հանրապետության օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ /ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամ (համաձայնությամբ)/
8.1.12	Ազատությունից զրկված անչափահասների իրավունքների պաշտպանության, այդ թվում՝ կարգապահական տույժի միջոցների	Ազատությունից զրկված անչափահասների իրավունքների պաշտպանության բարելավված	2018թ. չորրորդ եռամսյակ	Քրեակատարողական օրենսդրության մեջ համապատասխան դրույթների ամրագրում՝	Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն		Ֆինանսավորում չի պահանջում:

կիրառման կառուցակարգերի վերանայում և համապատասխանեցում միջազգային չափորոշիչներին	կառուցակարգեր		միջազգային չափորոշիչներին համապատասխան			
---	---------------	--	--	--	--	--

